

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 158/03-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. P. H., V., zastúpeného advokátom JUDr. O. Š., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia základných práv podľa čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a porušenia ľudského práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 29. októbra 2002 č. k. 5 C 196/01-50 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 10. apríla 2003 č. k. 9 Co 555/02-66 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. P. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júla 2003 doručená sťažnosť MUDr. P. H., V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. O. Š., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok a porušenie ústavných podmienok jeho vyvlastnenia upraveného v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie jeho základného práva na podnikanie upraveného v čl. 35 ods. 1 ústavy a porušenie jeho ľudského práva

vlastniť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dodatkový protokol“) v nadväznosti na porušenie čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) z 29. októbra 2002 č. k. 5 C 196/01-50 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 10. apríla 2003 č. k. 9 Co 555/02-66. Sťažovateľ, ktorý oba rozsudky zároveň k sťažnosti pripojil, uviedol, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 20. mája 2003.

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu sťažovateľa proti odporcovi Všeobecnej zdravotnej poisťovni, so sídlom Mamatyova 17, Bratislava, o zaplatenie 132 320,36 Sk s príslušenstvom a krajský súd napadnutým rozsudkom tento rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Z napadnutého rozsudku okresného súdu vyplýva, že okresný súd argumentoval v jeho odôvodnení tým, že návrh je podaný predčasne vzhľadom na § 34 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“), podľa ktorého bol odporca (Všeobecná zdravotná poisťovňa) povinný uhradiť navrhovateľovi (sťažovateľovi) dlžobu po poisťovni Perspektíva do 24 mesiacov od nadobudnutia účinnosti vyhláseného konkurzu (rozhodnutie o vyhlásení konkurzu bolo právoplatné 21. mája 2001), ak svoj záväzok voči nej preukáže.

Z napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento oprel svoje rozhodnutie aj o tú skutočnosť, že z obsahu vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa je nepochybné, že na majetok zrušenej poisťovne bol vyhlásený konkurz, čím došlo k prerušeniu likvidácie, ktorá do dňa rozhodovania krajského súdu nebola právne ukončená. Pretože nie je známa výška majetkového zostatku zrušenej poisťovne ani rozsah uspokojených záväzkov poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam, nemožno konštatovať nemožnosť uspokojenia

týchto záväzkov z majetku zrušenej poisťovne, a tým ani prechod záväzkov na Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, resp. inú poisťovňu.

Podľa právneho názoru sťažovateľa okresný súd a krajský súd v napadnutých rozsudkoch aplikovali také znenie ustanovenia § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z., ktoré sa stalo súčasťou tohto zákona prostredníctvom novelizácie vykonanej zákonom č. 233/2001 Z. z. až po uplatnení jeho práva cestou súdnej žaloby, čím *„bol narušený inštitút právnej istoty, s ktorým v právnom štáte úzko súvisí požiadavka zachovania legálne nadobudnutých práv. Vo všeobecnom vyjadrení to znamená, že nikomu nemožno odňať jeho riadnym spôsobom nadobudnuté práva na základe neskoršie vydaného právneho predpisu. Táto požiadavka ako imanentná súčasť právnej istoty sa vzťahuje predovšetkým na základné práva a slobody, ktoré sú v zmysle čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.“*

Z tohto právneho východiska vyvodzuje sťažovateľ záver, že v napadnutých rozsudkoch okresný súd a krajský súd interpretovali a aplikovali ustanovenie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. v rozpore s označenými článkami ústavy, Listiny a Dodatkového protokolu.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vyniesol tento nález:

„Zamietnutím návrhu na zaplatenie 132.320,36 Sk s príslušenstvom rozsudkami Okresného súdu Bratislava V č. k. 5 C 196/01-50 a Krajského súdu Bratislava 9 Co 550/02-66 v dôsledku aplikácie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na rovnosť garantovanú čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR, práva na podnikanie zakotveného v čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, práva vlastníť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a k prekročeniu podmienok vyvlastnenia, ktoré sú zakotvené

v čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Zároveň došlo aj k porušeniu ustanovenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý je vyjadrením princípu právneho štátu.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 10. 04. 2003, č. k. 9 Co 555/02-66 a rozsudok Okresného súdu Bratislava V. zo dňa 29. 10. 2002, č. k. 5 C 196/01-50 sa zrušuje.

Slovenská republika je povinná zaplatiť navrhovateľovi čiastku 120.000,- Sk k rukám navrhovateľa do troch dní odo dňa právoplatnosti z titulu primeraného zadosťučinenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa názoru ústavného súdu v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia označených základných ústavných práv rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 196/01-50, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. O ochrane ústavných práv sťažovateľa, ktorých porušenie namieta, vo vzťahu voči okresnému súdu rozhoduje v odvolacom konaní krajský súd. Sťažovateľ k namietaným nedostatkom napadnutého rozsudku okresného súdu mal k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorý napokon aj využil. Preto vzhľadom na uvedenú zásadu subsidiarity nie je v právomoci ústavného súdu preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu.

Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bolo treba túto časť sťažnosti odmietnuť pre nedostatok právomoci.

2. Zvyšok sťažnosti, ktorým sťažovateľ namieta porušenie ústavných práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, treba považovať za zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu, na relevancii ktorej sa v zásadných aspektoch nič nezmenilo ani zmenou ústavnej úpravy vzťahujúcej sa na individuálnu ochranu základných práv a slobôd, však tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky (*mutatis mutandis* I. ÚS 4/00, I. ÚS 48/00). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02). Inými slovami, právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou

zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (napr. I. ÚS 44/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie pre zjavnú neopodstatnenosť okrem iného nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 122/02).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom všeobecných súdov, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení vo veci sťažovateľa. Podľa názoru ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by rozsudok krajského súdu bolo potrebné považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Bolo nepochybne v právomoci krajského súdu príslušné zákonné ustanovenia vyložiť. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad krajského súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný, tak aby jeho následkom došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, ktoré sťažovateľ namieta. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na tú skutočnosť, že krajský súd potvrdil zamietnutie žaloby z dôvodu jej predčasnosti. Nedošlo teda k tomu, že by krajský súd považoval nároky sťažovateľa za nedôvodné s konečnou platnosťou, a to ani v tej časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal prisúdenia majetkových sankcií. Preto v tejto časti podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny ústavný súd uvádza, že ich aplikácia sa v individuálnych sťažnostiach viaže na vyslovenie porušenia individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (I. ÚS 34/96).

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (I. ÚS 57/03) po jej predbežnom prerokovaní v senáte odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2003